

**പതിനാലാം കേരള നിയമസഭ
പത്താം സമ്മേളനം**

നക്ഷത്ര ചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നം.*411

20.03.2018 ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

വി.എഫ്.പി.സി.കെ. നടത്തി വരുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ

ചോദ്യം

**ശ്രീ. രാജ എബ്രഹാം
ശ്രീ. സി. കെ. ശശീന്ദ്രൻ
ശ്രീ. ആന്റണി ജോൺ
ശ്രീ. ജോർജ് എം. തോമസ്**

മറുപടി

**ശ്രീ. വി.എസ്. സുനിൽ കുമാർ
(കൃഷി വകുപ്പ് മന്ത്രി)**

എ) സംസ്ഥാനത്ത് വാണിജ്യാടിസ്ഥാനത്തിൽ പച്ചക്കറി, പഴം എന്നിവയുടെ ഉല്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കാനായി വെജിറ്റബിൾ ആന്റ് ഫ്രൂട്ട് പ്രൊമോഷൻ കൗൺസിൽ കേരള നടത്തി വരുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിശദമാക്കാമോ;

എ) വെജിറ്റബിൾ ആന്റ് ഫ്രൂട്ട് പ്രൊമോഷൻ കൗൺസിൽ നടത്തിവരുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

വെജിറ്റബിൾ ആന്റ് ഫ്രൂട്ട് പ്രൊമോഷൻ കൗൺസിലിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി സംസ്ഥാനത്തെ 9671 സഹായ സഹായ സംഘങ്ങളിലൂടെ 134049 കർഷകർ ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾ അംഗങ്ങൾ ആയുള്ള 283 സാമൂഹ്യ കാർഷിക വിപണികൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ വിപണികളിലൂടെ 2017-18 വർഷം 268.3 കോടി രൂപ വിലയുള്ള ഒരു ലക്ഷം പഴവും പച്ചക്കറികളും വിപണനം നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. വി.എഫ്.പി.സി.കെ വഴി സംസ്ഥാനത്തെ കർഷകർക്ക് ഗുണമേന്മയുള്ള പച്ചക്കറിത്തൈകൾ ഉല്പാദിപ്പിച്ച് വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനായി 11.35 കോടി രൂപ ചിലവഴിച്ച് ഹൈടെക് പച്ചക്കറിത്തൈ ഉല്പാദന കേന്ദ്രം എറണാകുളം നടുക്കരയിൽ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ച ആധുനിക സജ്ജീകരണങ്ങളുള്ള, 2 കോടി ഹൈബ്രിഡ് പച്ചക്കറിത്തൈകൾ ഒരു വർഷം ഉല്പാദിപ്പിക്കാവുന്ന ഒരു യൂണിറ്റാണ് ഇത്. പ്രോട്രെയിൽ നടീൽ മാധ്യമം നിറയ്ക്കൽ, വിത്ത് നടീൽ, ജലസേചനം, വളപ്രയോഗം എന്നിവയെല്ലാം യന്ത്രസഹായത്തോടെ ചെയ്യുന്ന ഈ യൂണിറ്റ് പൂർണ്ണമായും യന്ത്രവത്കൃതമാണ്. കേരളത്തിലെ ഇത്തരത്തിലുള്ള ആദ്യ സംരംഭവുമാണിത്.

● ജനിതക ശുദ്ധിയും ഉല്പാദനക്ഷമത യുമുള്ള പച്ചക്കറി വിത്തുകൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്ന തിനും സംഭരിക്കുന്നതിനും സംസ്കരിച്ച് വിതരണം നടത്തുന്നതിനുമായി പാലക്കാട് ജില്ല യിലെ ആലത്തൂരിൽ ഒരു സീഡ് പ്രോസ്സസ്സിംഗ് പ്ലാന്റ് പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നുണ്ട് കേരളത്തിൽ കൃഷി ചെയ്യുന്നതിന് അനുയോജ്യമായ 17 ഇനം പച്ചക്കറി വിത്തുകൾ ഇവിടെ നിന്നും വിതരണം ചെയ്യുന്നുണ്ട് 2017-18 വർഷം 80 ടൺ വിത്തുൽപാദിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്

ജൈവപച്ചക്കറി കൃഷി ഒരു ജനകീയ സംരംഭം ആക്കാൻ ലക്ഷ്യമിട്ട് സർക്കാർ ആവിഷ്കരിച്ച 'ഓണത്തിന് ഒരു മുറം പച്ചക്കറി' എന്ന പദ്ധതിക്ക് വെജിറ്റബിൾ ആന്റ് ഫ്രൂട്ട് പ്രമോഷൻ കൗൺസിലിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ വെണ്ട ചീര, മുളക്, വഴുതന, പയർ, തുടങ്ങിയ അഞ്ചിനം പച്ചക്കറികളുടെ വിത്തു പായ്ക്കറ്റുകൾ ലഭ്യമാക്കി. വീട്ടുവളപ്പിലെ കൃഷിക്കായി 40 ലക്ഷം പച്ചക്കറി വിത്തുകിറ്റുകളും, മാധ്യമങ്ങൾ വഴി 12 ലക്ഷം കിറ്റുകളും, NGO മുഖേന 5 ലക്ഷം പച്ചക്കറി വിത്തുകിറ്റുകളും ലഭ്യമാക്കി. കൂടാതെ സെക്രട്ടേറിയറ്റിൽ 1600 ഗ്രോബാഗുകൾ പച്ചക്കറി തൈ നട്ടു സ്ഥാപിക്കുകയുണ്ടായി.

● ഗുണമേന്മയുള്ള പച്ചക്കറിയൈതകൾ ഉല്പാദിപ്പിച്ച് വിതരണം ചെയ്യുന്നതിനായി ഒരു നഴ്സറി കൃഷി ബിസിനസ്സ് കേന്ദ്രം എന്ന പേരിൽ എറണാകുളത്ത് കാക്കനാടുള്ള കൗൺസിലിന്റെ ആസ്ഥാനത്തും, തിരുവനന്തപുരത്തും കാസർഗോഡും പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു. ഗുണമേന്മയുള്ള ഫലവൃക്ഷങ്ങളുടേയും പച്ചക്കറികളുടേയും തൈകളും വിത്തുകളും വിലപനയ്ക്കായി ഒരുക്കിയിട്ടുണ്ട് ജൈവവളങ്ങൾ, ജൈവകീടനാശിനികൾ, കാർഷികോപകരണങ്ങൾ, ഗ്രോബാഗുകൾ, ചട്ടികൾ എന്നിവയും ഇവിടെ നിന്നും ലഭ്യമാണ്.

എറണാകുളം കൃഷി ബിസിനസ്സ് കേന്ദ്രയോടു ചേർന്ന് കാക്കനാട് കൗൺസിൽ ആസ്ഥാനത്ത് ഒരു ജൈവ വള ഉല്പാദന യൂണിറ്റ് ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട് ജൈവകൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി ജൈവവളം, ജീവാണുവളം, വളർച്ചാ ത്വരകങ്ങൾ, ജൈവകീടനാശിനികൾ എന്നിവയടങ്ങുന്ന സസ്യ സംരക്ഷണ ഉല്പാദനോപാധികളുടെ ഒരു നിര ഉല്പന്നങ്ങൾ യൂണിറ്റിൽ നിന്നും വിപണിയിൽ ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട് കാർഷിക സർവ്വകലാശാല നിഷ്കർഷിക്കുന്ന അളവിൽ പ്രധാന മൂലകങ്ങൾ അടങ്ങിയ ജൈവ വളങ്ങളും ഉല്പന്നങ്ങളുമാണ് വിലപനയ്ക്ക് തയ്യാറാക്കുന്നത്. ചാണകപ്പൊടി, വെർമി കമ്പോസ്റ്റ് എന്നിവ കൗൺസിലിന്റെ കർഷകരെ ക്കൊണ്ട് ഉല്പാദിപ്പിച്ചും വിതരണം ചെയ്യുന്നുണ്ട് കൗൺസിലിന്റെ കൃഷി

ബിസിനസ്സ് കേന്ദ്രങ്ങൾ, KAICO അഗ്രി സൂപ്പർ ബസാറുകൾ, കൃഷി വകുപ്പിന്റെ വിവിധ സർക്കാർ പദ്ധതികൾ എന്നിവ വഴി ജൈവവളങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കിവരുന്നു.

- കൗൺസിലിന് കീഴിൽ സംസ്ഥാനത്ത് സേഫ് ടു ഇററ്റ്/ ജൈവകൃഷിക്ക് പ്രാധാന്യം നൽകുന്നതിനും പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിനുമായി പ്രാദേശിക ഗ്രൂപ്പുകൾ ഉണ്ടാക്കുകയും അവരെക്കൊണ്ട് കൃഷി ചെയ്യിച്ച് ഈ കൃഷിയിടങ്ങളെ ജൈവകൃഷിയിടങ്ങളായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന PGS (Participatory Guarantee System) സംവിധാനം നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. ബംഗ്ളൂരു ആസ്ഥാനമായുള്ള RCOF (Regional Centre for Organic Farming) കേരളത്തിൽ PGS ജൈവകൃഷിയുടെ സർട്ടിഫിക്കേഷൻ നൽകുന്നതിനുള്ള RC (Regional Council) ആയി വി.എഫ്.പി.സി.കെ യെ അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട് 224 ഗ്രൂപ്പുകളിലായി 1544 കർഷകർ ഈ കൃഷി രീതിയിൽ അംഗങ്ങളായിക്കഴിഞ്ഞു. ഏകദേശം 751 ഹെക്ടറിലാണ് ഈ കർഷകർ PGS ജൈവ കൃഷി നടപ്പിലാക്കുന്നത്. ഇതു കൂടാതെ 19 കർഷകർക്ക് PGS Green സർട്ടിഫിക്കേഷൻ നൽകിയിട്ടുണ്ട് പാലക്കാട് ജില്ലയിൽ ജൈവ രോഗകീടനിയന്ത്രണ മാർഗ്ഗങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി 14 ജില്ലകളിലേയ്ക്കും ആവശ്യമായ ബയോകൺട്രോൾ ഏജന്റുകളുടെ ഉൽപാദന യൂണിറ്റ് ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു.

- നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ പച്ചക്കറികൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും നഗരവാസികളിൽ കൃഷിയോടുള്ള ആഭിമുഖ്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി കൗൺസിൽ 'ഹരിതനഗരി' എന്ന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കിവരുന്നുണ്ട് വെജിറ്റബിൾ ഡവലപ്മെന്റ് പദ്ധതി പ്രകാരം മുൻസിപ്പൽ പ്രദേശങ്ങളിലെ വീടുകളിൽ പച്ചക്കറികൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ഗ്രോബാഗ് പദ്ധതിയും കൗൺസിൽ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. 38024 ഉപഭോക്താക്കൾക്ക് ഗ്രോബാഗ് ടെറസ്റ്റ് കൃഷിയ്ക്കായി ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്

- സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ സ്ഥാപിച്ച ഓട്ടോമാറ്റിക് വെതർ സ്റ്റേഷനുകൾ മുഖേന കാലാവസ്ഥാ വിവരശേഖരണം നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. വി.എഫ്.പി.സി.കെ ആസ്ഥാനത്തുള്ള കമ്പ്യൂട്ടറിൽ രേഖപ്പെടുത്തുന്ന

വിവരങ്ങൾ കർഷകർക്ക് പ്രയോജനപ്രദമായ കാലാവസ്ഥാ മുന്നറിയിപ്പുകൾ നൽകുന്ന തിനുള്ള നടപടികൾ കാർഷിക സർവ്വകലാശാല യുമായി ചേർന്ന് ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്

● കർഷകരുടെ കൃഷിയിടങ്ങളിൽ നിന്നും മണ്ണ് സാമ്പിളുകൾ ശേഖരിച്ച് പരിശോധന നടത്തി വള പ്രയോഗ ശുപാർശകൾ അടങ്ങിയ സോയിൽ ഹെൽത്ത് കാർഡുകൾ കർഷകർക്ക് വിതരണം ചെയ്തു വരുന്നു. സൂക്ഷ്മ മൂലകങ്ങൾ അടങ്ങിയ വളപ്രയോഗരീതി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ഇവയുടെ ഉപയോഗത്തിനുമായി ധനസഹായം നൽകുന്നുണ്ട്. മണ്ണിന്റെ അമൃത കുറയ്ക്കുവാനായി 4500 ഹെക്ടറിൽ സോയിൽ അമിലിയോറന്റ്സ് ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള ധന സഹായം തിരഞ്ഞെടുത്ത ജില്ലകളിൽ നൽകിക്കഴിഞ്ഞു. കൂടാതെ മണ്ണ് പരിശോധനയുടെ ഗുണഫലങ്ങൾ എല്ലാ കർഷകരിലും എത്തിക്കുന്നതിനായുള്ള ശ്രമങ്ങളും കൗൺസിൽ ചെയ്തുവരുന്നു.

ആലപ്പുഴ ജില്ലയിൽ തുറവുരും, മലപ്പുറം ജില്ലയിൽ തിരുവാലിയിലും ആധുനിക രീതിയിൽ പണികഴിപ്പിക്കുന്ന മണ്ണ് പരിശോധന ലാബുകളുടെ നിർമ്മാണം പൂർത്തിയായി. ഈ സാമ്പത്തിക വർഷം തന്നെ ലാബുകൾ പ്രവർത്തനക്ഷമമാക്കുന്നതാണ്.

● പങ്കാളിത്ത വായ്പാ പദ്ധതിവഴി സ്വാശ്രയ സംഘങ്ങളിലെ കർഷകർക്ക് കൃഷിയ്ക്കാവശ്യമായ വായ്പ ലളിതവും സുതാര്യവുമായ വ്യവസ്ഥകളോടെ യഥാസമയം ലഭ്യമാക്കുന്നു. ഇതിനായി 12 ബാങ്കുകളുമായി ധാരണാപത്രം ഒപ്പുവെച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രതിവർഷം 70 കോടിയോളം രൂപ കാർഷിക വായ്പയായി കുറഞ്ഞ പലിശ നിരക്കിൽ കെ.സി.സി സ്കീം വഴി കർഷകർക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്നു.

● ഗ്രൂപ്പ് ചർച്ചകളും പ്രായോഗിക പരിശീലനങ്ങളും ഉൾപ്പെടുത്തി സാങ്കേതിക വിദഗ്ദ്ധരും ഉദ്യോഗസ്ഥരും മാസ്റ്റർ കർഷകരും വഴി കർഷകരിലേക്ക് എത്തുന്ന പരിശീലന പരിപാടികളും ഇതുകൂടാതെ പഠനയാത്രകൾ, സെമിനാറുകൾ, കർഷകസമ്പർക്ക പരിപാടികൾ, എക്സിബിഷനുകൾ എന്നിവയും കൗൺസിൽ നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ട്.

● കർഷകരെ സംരംഭകരാക്കുന്നതിനു ദൃഢിച്ച് നടത്തിയ വൈഗ ശിൽപശാലയിൽ രണ്ടു വർഷവും കൗൺസിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കുകയും പ്രദർശന സ്റ്റാൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ബി) പഴം,പച്ചക്കറി ഉല്പാദനക്ഷമത

ഉല്പാദനവും വർദ്ധനവും

ബി) പഴം പച്ചക്കറിയുടെ ഉൽപാദനവും ഉൽപാദന ക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനു ഉതകുന്ന

ലക്ഷ്യമാക്കി വി.എഫ്.പി.സി.കെ. നടത്തി വരുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ എത്രമാത്രം ഫലപ്രദമാകുന്നുണ്ടെന്ന് അവലോകനം നടത്തിയിട്ടുണ്ടോ; വിശദാംശം നൽകുമോ;

പദ്ധതികളാണ് കൗൺസിൽ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നത്. ഫീൽഡ് തല വിജ്ഞാനവ്യാപന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി കൗൺസിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥർ കൃഷിയിട സന്ദർശനങ്ങൾ വഴിയും, സാശ്രയസംഘങ്ങളിലെ യോഗങ്ങളിൽ കർഷകരുടെ ഉൽപാദന സംബന്ധിയായ പ്രശ്നങ്ങൾ അവലോകനം ചെയ്യുകയും പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മാസത്തിൽ രണ്ടു തവണ ജില്ലാതലത്തിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ പ്രവർത്തനാവലോകന യോഗങ്ങളിൽ ജില്ലയിൽ നടപ്പിലാക്കുന്ന ഉൽപാദന വിപണന മേഖലകളിലെ എല്ലാ പദ്ധതികളും അവലോകനം ചെയ്യപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഇതുകൂടാതെ മാസത്തിൽ ഒരു പ്രാവശ്യം നടത്തുന്ന ജില്ലാ തല ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ യോഗത്തിൽ ചീഫ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഓഫീസറുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സംസ്ഥാന മൊട്ടാകെ നടപ്പിലാക്കുന്ന എല്ലാ പദ്ധതികളുടേയും പ്രവർത്തനപുരോഗതി വിലയിരുത്തുകയും വേണ്ട നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ആവശ്യമെങ്കിൽ പ്രധാനപദ്ധതികൾ അവലോകനം ചെയ്യുന്നതിനും യോഗം കൂടി പദ്ധതി പുരോഗതി വിലയിരുത്താറുണ്ട്. എല്ലാ വർഷവും കൗൺസിൽ എല്ലാ ജില്ലകളിലും കർഷക സമ്പർക്ക പരിപാടി സംഘടിപ്പിക്കുകയും കൗൺസിൽ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിലയിരുത്തുകയും ചെയ്യാറുണ്ട്. ഇത്തരം പരിപാടികളിൽ നിന്നും ഉരുത്തിരിഞ്ഞ നിർദ്ദേശങ്ങൾ കൗൺസിൽ ചെയർമാന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തുകയും പ്രധാന പദ്ധതികൾ ബോർഡ് യോഗങ്ങളിൽ അവലോകനം നടത്തുകയും ചെയ്യാറുണ്ട്.

സി) നൂതന ഉല്പാദന സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ വ്യാപകമാക്കുന്നതിനും ഉല്പന്നങ്ങളുടെ വിപണി വിപുലീകരണത്തിനും കാർഷിക വിജ്ഞാന വ്യാപനത്തിനും വി.എഫ്.പി.സി.കെ. നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ അറിയിക്കാമോ?

സി) നൂതന ഉൽപാദന സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ വ്യാപകമാക്കുന്നതിനും ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിപണി വിപുലീകരണത്തിനും കാർഷിക വിജ്ഞാന വ്യാപനത്തിനും വി.എഫ്.പി.സി.കെ നടത്തിവരുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

• പച്ചക്കറികൃഷിയിലെ നൂതന സാങ്കേതിക വിദ്യാവ്യാപനം

ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെയും ശാസ്ത്രജ്ഞരുടെയും സഹായത്തോടെ നാട്ടറിവുകളും ശാസ്ത്രീയ രീതികളും സംയോജിപ്പിച്ച് കൃഷിയിലെ നൂതന സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ കർഷകരിലേക്ക് എത്തിക്കുന്ന പങ്കാളിത്ത ഗവേഷണ പദ്ധതികൾ, ഡെമോൺസ്ട്രേഷനുകൾ, തീവ്രയത്ന പരിപാടികൾ എന്നിവ കൗൺസിൽ നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ട്. ഫീൽഡ് തലത്തിലെ കാർഷിക പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പരിഹാരം കാണുന്നതിനായി കാർഷിക സർവ്വകലാശാലയിൽ നിന്നും കൗൺസിലിൽ നിന്നുമുള്ള വിദഗ്ദരുടേയും സംഘത്തിന്റെ ഫീൽഡ് സന്ദർശനങ്ങളും നടത്ത

പ്പെടുന്നു. ഈ പദ്ധതി പ്രകാരം 80 പരീക്ഷണത്തോട്ടങ്ങൾ നടത്തുകയും 105 മാതൃകാ പ്രദർശനത്തോട്ടങ്ങളും 25 തീവ്രയത്ന പരിപാടികളും സംഘടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. നൂതന സാങ്കേതിക വിദ്യകളും പ്രകൃതിക്കിണങ്ങിയ കൃഷിരീതികളും, കമ്പോസ്റ്റിങ് രീതികളും ഫലപ്രദമായി പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിന് ഇവ സഹായിച്ചിട്ടുണ്ട്

• **കാർഷിക വിജ്ഞാന വ്യാപനം**

ഓഫീസിലൂടെ കർഷകരുടെ കൃഷിയിടങ്ങളിലേക്ക് ഇറങ്ങിച്ചെല്ലുന്ന വിജ്ഞാന വ്യാപന പ്രവർത്തനശൈലിയാണ് കൗൺസിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. ഗ്രൂപ്പ് ചർച്ചകളും പ്രായോഗിക പരിശീലനങ്ങളും ഉൾപ്പെടുത്തി സാങ്കേതിക വിദഗ്ദ്ധരും ഉദ്യോഗസ്ഥരും മാസ്റ്റർ കർഷകരും വഴി കർഷകരിലേക്ക് എത്തുന്ന പരിശീലന പരിപാടികളും ഇതുകൂടാതെ പഠന യാത്രകൾ, സെമിനാറുകൾ, കർഷക സമ്പർക്ക പരിപാടികൾ, എക്സിബിഷനുകൾ എന്നിവയും കൗൺസിൽ നടപ്പിലാക്കുന്നുണ്ട്. ഇതു കൂടാതെ കൃഷിയെ സംബന്ധിക്കുന്ന ലേഖനങ്ങൾ, ലഘു രേഖകൾ, പുസ്തകങ്ങൾ എന്നിവ കൗൺസിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും പൊതുജനങ്ങളിലേക്ക്/കർഷകരിലേക്ക് എത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കൗൺസിൽ പ്രസിദ്ധീകരണമായ കൃഷിയങ്കണം ദൈമാസികയിൽ ഉൽപാദന സംബന്ധമായ ലേഖനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തിയും വിജ്ഞാന വ്യാപനം നടത്തിവരുന്നു.

• **വിപണന സഹായം**

7 മുതൽ 15 വരെയുള്ള സ്വാശ്രയ സംഘങ്ങൾ ചേർന്ന് സ്വാശ്രയ കർഷക സമിതി രൂപീകരിക്കുന്നു. കർഷകരുടെ ഉല്പന്നങ്ങൾ വിറ്റഴിക്കുന്നതിനായി സംസ്ഥാനത്തുടനീളം ഇത്തരത്തിലുള്ള 283 സ്വാശ്രയകർഷക സമിതികൾ വെജിറ്റബിൾ ആൻഡ് ഫ്രൂട്ട് പ്രമോഷൻ കൗൺസിലിന് കീഴിൽ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു. ഇടനിലക്കാരുടെ ചൂഷണത്തിൽ നിന്നും കർഷകരെ രക്ഷപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഉല്പന്നങ്ങൾക്ക് മെച്ചപ്പെട്ട വില ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും ഇവ സഹായിക്കുന്നു. കർഷകർ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന ഉല്പന്നങ്ങൾ സമിതികളിലെത്തിച്ച് കച്ചവടക്കാരുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ ലേലം വഴി വിപണനം ചെയ്യുന്നു. ഇതുവഴി ഉല്പന്നങ്ങൾക്ക് ന്യായമായ വില ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും വിപണന ചെലവുകൾ കുറയ്ക്കുവാനും കർഷകർക്ക് സുസ്ഥിര വരുമാനവും മെച്ചപ്പെട്ട ജീവിതനിലവാരവും ഉറപ്പാക്കുവാനും കഴിയുന്നു.

M. J. P.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ